

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน พื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ

พิรพิมพ์ ทังพรหม¹

¹อาจารย์ประจำสาขาการจัดการการท่องเที่ยวและไมซ์ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วิทยาเขตขอนแก่น

*E-mail : pirapim.ta@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ (2) เพื่อศึกษาศักยภาพของพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ ใน การเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน (3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนา พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และพื้นที่ชุมชนที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืนเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับตัวแทนหัวหน้าชุมชน และตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา การเก็บข้อมูลพื้นที่จริงและการถ่ายภาพ เพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการพรรณนาโดยใช้วิธีการเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ด้วยการดูข้อมูลจากการศึกษา การสัมภาษณ์ และการสังเกต ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อพิจารณาการวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยว ว่าเป็นไป ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนหรือไม่ แล้วทำการวางแผนและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผล การศึกษาพบว่าแนวทางในการวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน ต้องได้รับการ จัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พร้อมการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ การจัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์พื้นที่ รวมไปถึงการรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อผลิตและจำหน่ายสิ่งของที่ระลึก และการจัดทำโฮมส เตย์และกิจกรรมการแสดงโชว์ช้าง เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางให้เกิดความยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน , หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง , การท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน

Guidelines for Development of Tourism Area Plans on Economic Efficiency for Sustainable Tourism Case Study in Elephant Community Ban Khai Muan Peaw, Ban Khai Muan Peaw Sub-District, Muang District, Chaiyaphum Province.

Pirapim Tangprom¹

¹ Lecturer of Tourism Management and Hospitality College Tourism and Hospitality

Sripatum University Khon Kean.

*E-mail : pirapim.ta@spu.ac.th

Abstract

The purpose of this study was to (1) the study of physical in Elephant Community Ban Khai Muan Peaw, Ban Khai Muan Peaw Sub-District, Muang District, Chaiyaphum Province. (2) For study of potential in Elephant Community Ban Khai Muan Peaw, Ban Khai Muan Peaw Sub-District, Muang District, Chaiyaphum Province follow by the Economic of Efficiency for Sustainable Tourism. (3) For Planning and Development on Economic Efficiency for Sustainable Tourism Case Study in Elephant Community Ban Khai Muan Peaw, Ban Khai Muan Peaw Sub-District, Muang District, Chaiyaphum Province The content of focus group and In-depth interview with the community leader representative And representatives from government and private agencies involved in the development was divided by each individual commentary including real data in area and photograph. After that will be analyze potential of destination By analyzing the qualitative data using the descriptive method using participatory workshop methods. By looking at data from studies, interviews and observing how they relate to each other To consider tourism planning and development That is in accordance with the philosophy of sufficiency economy sustainably or not for planning and development sustainable tourism by participate of government with community. The major findings were as follows: (1) The publication (2) Including the integration of women's groups to produce and sell souvenir (3) The preparation of the homestay and elephant show

Keywords: Planning and Development , Economic Efficiency , Tourism Sustainable

1. บทนำ

ช่างถือเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองประจำประเทศไทย และในสมัยโบราณช่างยังเป็นพาหนะในการทำศึกสงคราม เป็นพาหนะทรงประดับบารมีของพระมหากษัตริย์ เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพของชาวบ้านสืบมาแต่สมัยโบราณ ในปัจจุบันช่างก็ยังคงเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองประจำประเทศไทยแต่ลักษณะการใช้งานและความสำคัญของช่างกลับถูกลบเลือนไปจากเดิมอยู่มาก ทุกวันนี้ช่างกลายเป็นเครื่องมือทำมาหากินของมนุษย์ไม่ใช่แค่เฉพาะการเกษตรแต่เป็นเพื่อทางธุรกิจมากกว่า เช่น การนำช่างออกไปทำกินยามค้าคืน , การนำช่างมาจัดแสดงเพื่อความบันเทิงและบันเทิงนาการ ฯลฯ เป็นต้น รวมไปถึงปัญหาการถูกล่าและบุกกลืนฐานที่อยู่อาศัยทำให้ช่างไทยในปัจจุบันมีจำนวนลดลง (จินตวีร์ เกษมสุข,2554)

จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นจังหวัดชัยภูมิยังเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของช่างป่าเป็นจำนวนมาก ช่างก็ถือเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองของชาวจังหวัดชัยภูมิตั้งแต่สมัยโบราณ ชุมชนเลี้ยง ตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นแหล่งอาศัยที่สำคัญของช่างป่าและด้วยความเป็นมาของชุมชนแห่งนี้ทำให้ทราบถึงความผูกพันระหว่างคนกับช่างที่มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บ้านค่ายเป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่หมู่บ้านหนึ่ง เมื่อครั้งก่อนได้ขึ้นกับเมืองนครราชสีมา ก่อนที่จะมาตั้งเมืองชัยภูมิโดยเจ้าพ่อพญาแล เป็นเจ้าเมืองชัยภูมิซึ่งได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชการที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในพื้นที่บริเวณหมู่บ้านค่ายจะมีแม่น้ำชีที่เป็นแม่น้ำสายหลักมีแหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ ในสมัยนั้นการทำนาของเจ้าพ่อพญาแล จะต้องใช้ช่างเป็นพาหนะสำคัญในการป้องกันเขตแดนเมืองชัยภูมิและใช้ในการศึกสงคราม โดยมอบหมายให้หมื่นแผ้วออกไปตั้งกองช่างหลวงที่ตำบลกะฮาด อำเภอเนินสง่า (ในปัจจุบัน) อยู่ห่างจากชุมชนบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ประมาณ 6 กิโลเมตร มีหน้าที่ในการจับช่างป่ามาเลี้ยงและทำการฝึกเพื่อใช้เป็นยานพาหนะและป้องกันการรุกรานจากข้าศึก เมื่อยามศึกสงครามสงบลง บรรดาทหารส่วนใหญ่ได้ยกทัพกลับภูมิลำเนา หมื่นแผ้วซึ่งเป็นหัวหน้าจึงได้นำพวกพ้องที่เหลืออยู่มาตั้งหมู่บ้านในบริเวณชุมชนบ้านค่ายเพราะเห็นว่ามีอุดมสมบูรณ์มาก โดยใช้บริเวณสองฝั่งแม่น้ำชีเป็นแหล่งอาหารของช่าง จึงเรียกว่า บ้านหมื่นแผ้วตามชื่อของหัวหน้าค่ายมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาจึงได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านใหม่ว่า บ้านค่ายหมื่นแผ้วเพราะแถบนี้เคยใช้เป็นการค้ามาก่อนและมีหมู่บ้านต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นมาอยู่ในเขตการปกครองเดียวกันสืบตามฝั่งแม่น้ำชี โดยกำหนดชื่อตามลักษณะการไหลของน้ำชี ได้แก่ บ้านวังก้านเหลือง บ้านโค้งยางพัฒนา บ้านท่าหว้า บ้านโค้งขันธ์ บ้านโค้งน้ำตบ บ้านแก้งจิก บ้านกุดเวียน เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค่าย,2560)

แต่ในปัจจุบันบทบาทและความสำคัญของช่างได้ลดลงไปจากอดีต ช่างที่เคยฝึกเพื่อทำศึกสงครามได้กลายเป็นช่างที่นำมาฝึกเพื่อทำการแสดงโชว์เพื่อความบันเทิง ที่ชุมชนแห่งนี้ก็เช่นเดียวกันช่างได้ถูกฝึกเพื่อทำการแสดงโชว์ความสามารถในด้านต่างๆของมัน เช่น การโชว์ช้างวาดภาพ , ช้างเตะฟุตบอล ฯลฯ และเพื่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตรอื่นๆของชาวบ้านในชุมชน ถึงกระนั้นความนิยมในการชมการแสดงช่างก็ยังไม่เป็นที่นิยมมากนักทำให้ชาวบ้านในชุมชนบางหลังก็ทิ้งอาชีพคนเลี้ยงช้าง และหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน เช่น การเข้าไปทำงานในเมืองหลวง การทำนา ทำสวน ซึ่งลักษณะงานเหล่านี้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเลี้ยงช่างเป็นเครื่องมืออีกต่อไป ทำให้ช่างการปัญหาการสูญพันธุ์ (เทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว,2560)

จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นเหตุให้เข้าไปศึกษาข้อมูลและทำการวางแผนพัฒนาชุมชนเลี้ยงช้างแห่งนี้ ให้เป็นที่รู้จักและเกิดการอนุรักษ์ช้างไทยให้คงอยู่ เพื่อเป็นการสืบทอดอาชีพคนเลี้ยงช้าง รวมทั้งการพัฒนาให้ชุมชนแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของทรัพยากรภายในชุมชน และสร้างอาชีพเสริมให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดปัญหาการจากถิ่นฐานเข้าไปทำงานในเมืองหลวง ให้คนในชุมชนได้เกิดจิตสำนึกรักบ้านเกิด รักความเป็นวิถีดั้งเดิม รักช้างไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน
- 2.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และพื้นที่ชุมชน ที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืน

3. วิธีดำเนินการวิจัย (ประชากร/กลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล)

3.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการศึกษาในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นระดับผู้นำชุมชนและบุคคลในชุมชนบ้านค่าย ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิจำนวน 12 คน จาก 10 หมู่บ้านในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค่าย
2. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแผนและนโยบายทางการท่องเที่ยว จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่

- หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ
- ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ
- นายกองดีการบริหารส่วนตำบลบ้านค่าย ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
- นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
- นายกสมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิโลกจำนวนทั้งสิ้น 5 คน

3.2.2 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) เป็นองค์ประกอบในการสนทนา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาดำเนินการวิพากษ์ในการพิจารณาความเหมาะสมในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และพื้นที่ชุมชน ที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืนโดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม/ผู้ให้ข้อมูลหลัก จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มสนทนาคือ

1. กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน
2. ประชากรระดับหัวหน้าคณะกรรมการและบุคคลในชุมชนบ้านค่าย ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิจำนวน 12 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บและรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

3.3.1. ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้วิธีการเก็บรวบรวม ดังนี้

- การลงพื้นที่เพื่อแนะนำโครงการการศึกษา เรื่องการวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อ นายกเทศบาล สำนักเทศบาลส่วนตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว และสมาชิกภายในชุมชน
- สืบหาข้อมูลพื้นที่ ทั้งด้านสาธารณูปโภค การคมนาคม ธรรมชาติแวดล้อมของชุมชน รวมถึงแหล่งประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว เช่น กลุ่มแม่บ้านชุมชนบ้านค่ายหมื่นแผ้ว สมาชิกผู้นำชุมชนบ้านค่ายหมื่นแผ้ว บริเวณลานจัดกิจกรรมประจำชุมชน เส้นทางคมนาคมถึงแหล่งชุมชนบ้านค่ายหมื่นแผ้ว เป็นต้น
- จัดบันทึกข้อมูล และบันทึกภาพบริเวณพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ศูนย์อนุรักษ์ช้างประจำชุมชน และพื้นที่สำคัญบริเวณโดยรอบ
- การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ในกลุ่มสมาชิกผู้มีส่วนได้เสีย (กลุ่มแม่บ้านชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว) และเจ้าหน้าที่รัฐ (นายกเทศบาล สำนักเทศบาลส่วนตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว)
- การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม บริเวณพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว และบริเวณโดยรอบ

3.3.2. ข้อมูลทุติยภูมิ ใช้วิธีการดังนี้

- ศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาถ่วงถึงพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว
- เอกสารที่เป็นข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยวิธีการพรรณนาโดยใช้วิธีการเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ด้วยการดูข้อมูลจากการศึกษา การสัมภาษณ์ และการสังเกต ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อพิจารณาการวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยว ว่าเป็นไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนหรือไม่

3.4.2 การตรวจสอบข้อมูล ดำเนินการด้วยวิธีการ ใช้แหล่งข้อมูลหลายแหล่งในการวิเคราะห์เรื่องเดียวกัน ได้แก่ ทีมงานเจ้าหน้าที่ สำนักเทศบาลส่วนตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว และสมาชิกผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน คือ กลุ่มแม่บ้านชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน คือ จากเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

4. ผลการวิจัย

4.1 บริบทพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยการสำรวจภาพรวมปัจจุบันของพื้นที่ ในปัจจุบันสภาพพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ชุมชนบ้านค่ายตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201 (สีคิ้ว - ชัยภูมิ) เป็นระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตร ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำชีมีอาณาเขต ติดต่อกับ ทิศเหนือ ติดกับคลองจอก ตำบลหนองนาแซง อำเภอเมือง ทิศใต้ ติดกับแม่น้ำชี เขตตำบลกะฮาด อำเภอเนินสง่า ทิศตะวันออก ติดกับบ้านโคกยางพัฒนา ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง ทิศตะวันตก ติดกับแม่น้ำชี เขตบ้านวังก้านเหลือง ตำบลบ้านค่าย เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำชี มีทิศทางไหลของน้ำคดเคี้ยวอยู่รอบหมู่บ้านทางทิศตะวันตกและทิศใต้ ที่ดินของหมู่บ้านและที่นาส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นดินตะกอนที่อุดมสมบูรณ์ ตามเขตการปกครองของเทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว มีพื้นที่ประมาณ 5,344 ตารางกิโลเมตร เขตพื้นที่ชุมชนบ้านค่ายหมื่นแผ้วเป็นที่ราบลุ่มมีน้ำชีและคลองน้ำล้อมรอบ เหมาะแก่การประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ได้แก่การทำนา การเพาะปลูกพืชผักสวนครัวและพืชไร่ ประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเลี้ยงช้างเพื่อการแสดงโชว์ต่างถิ่น

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว พบว่า บ้านค่ายเป็นชุมชนที่มีประวัติความเป็นมาด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกับถิ่นกำเนิดของช้างไทยที่ยาวนาน อันเป็นจุดเด่นที่ทำให้ชุมชนมีความโดดเด่นควรค่าแก่การอนุรักษ์ โดยภายในชุมชนเองก็ยังมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ ดังนี้

4.2.1 ศักยภาพด้านพื้นที่ มีจุดเด่นของชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้วคือ วิถีชีวิตของคนในชุมชนที่มีความผูกพันกับช้างป่าที่เป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองมาตั้งแต่สมัยโบราณ ถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะชุมชนที่ยังคงอาชีพคนเลี้ยงช้างอยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำได้อยากในปัจจุบัน เส้นทางเข้าสู่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้วสามารถเดินทางตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201 (สีคิ้ว - ชัยภูมิ) เป็นระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตรจากตัวเมืองชัยภูมิ จะพบกับสถานีตำรวจภูธรบ้านค่ายหมื่นแผ้วเป็นจุดเด่นที่สังเกตเห็นได้ง่ายชุมชนจะตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับสถานีตำรวจ

4.2.2 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านค่ายหมื่นแผ้วแห่งนี้ เป็นแหล่งกำเนิดวิถีชีวิตของช้าง คนเลี้ยงช้าง ความผูกพัน พิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับช้าง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีสายใยแห่งความผูกพันระหว่างคนกับช้าง คือ โสภปะกำ หรือโรงปะกำ สถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์การคล้องช้างทุกชนิดเอาไว้ โดยมีความเชื่อว่า ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ยาย ยังคงสถิตอยู่ ณ โสภปะกำต้นตระกูลของตน เพื่อคอยปกป้องภัยพิบัติ และอำนวยโชคให้กับลูกหลานถือเป็นตำนานที่สืบทอดและเล่าขานกันมาอย่างยาวนาน ชุมชนมีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวเมื่อมาเยี่ยมชมยังชุมชนนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสบรรยากาศและวิถีชีวิตอันดั้งเดิมของชาวบ้านจากการเข้าพักโฮมสเตย์ รับชมการแสดงโชว์จากช้าง และการรับประทานอาหารเย็น(พาแลง) ร่วมกับชาวบ้านในชุมชนพร้อมรับชมการแสดงจากนักเรียนและเด็กๆในชุมชน เช่น กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม กิจกรรมรับประทานอาหารเย็น(พาแลง)ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและชาวบ้านในชุมชน กิจกรรมตักบาตรเช้าสืบสานวิถีชีวิตช้างไทย กิจกรรมเสวนาย้อนรอย วิถีชีวิตช้าง ณ ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว เป็นต้น

4.3 แนวทางในการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และพื้นที่ชุมชน ที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาชุมชน พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค่าย และ เทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว 2 หน่วยงานจะมีส่วนในการติดต่อประสานงานโครงการต่างๆของชุมชน และช่วยในการเข้ามามีส่วนงานจัดการของงบประมาณในการสนับสนุนจากทางส่วนกลางของจังหวัด และหน่วยงานระดับจังหวัดที่มีส่วนเกี่ยวข้องคือ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิที่จะคอยช่วยในด้านของการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์โครงการการพัฒนาต่างๆของชุมชนให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย รวมทั้ง

ให้การสนับสนุนในการจัดทำโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวด้วย รวมไปถึงภาคเอกชนที่พร้อมจะเข้ามาช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์และช่วยในการนำพาท่องเที่ยวให้เข้ามายังชุมชนให้มากขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้ชาวบ้านเองก็มีความต้องการที่จะพัฒนาให้ชุมชนของตนเองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนมีรายได้ที่นอกเหนือจากการทำการเกษตร ซึ่งแนวทางที่เสนอร่วมกันได้แก่

4.3.1 การจัดทำวิสาหกิจชุมชนเพื่อรวบรวมกลุ่มแม่บ้านในชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรที่หาได้จากชุมชนให้เป็นสินค้าประจำชุมชน คือ การรวมกลุ่มของแม่บ้านภายในชุมชนเพื่อการผลิตของที่ระลึกจากวัตถุดิบภายในชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียในแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อเป็นการสร้างรายได้กระจายไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการผลิต ได้แก่ การใช้อุปกรณ์การผลิตที่ไม่ทำลายธรรมชาติ ต้นทุนต่ำ และมีความคงทน มีเอกลักษณ์เฉพาะตน สามารถสร้างคุณค่าให้กับผู้ที่มาท่องเที่ยวให้คำนึงถึงพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้วได้

4.3.2 การจัดทำโฮมสเตย์ภายในชุมชน คือ การปรับปรุงที่ศูนย์บริเวณพื้นที่ชุมชน และเป็นการนำบ้านเรือนของชาวบ้านในชุมชนมาประยุกต์ปรับปรุงให้เป็นสถานที่พักค้างคืนเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้สัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในประวัติศาสตร์พื้นบ้านของตนเอง และเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านภายในชุมชนอีกด้วย

4.3.3 การจัดกิจกรรมพิเศษให้เป็นจุดขายประจำชุมชน คือ การสร้างสรรค์กิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวที่ภายในชุมชนให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมแสดงโชว์ช้าง, กิจกรรมตักบาตรบั้งหลังช้าง, กิจกรรมพาแลงบ้านช้าง เป็นต้น

4.3.4 จัดตั้งศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยประจำจังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากจังหวัดชัยภูมิมีช้างเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองมาตั้งแต่โบราณกาล และช้างยังมีจำนวนมากในหลากหลายอำเภอของจังหวัด เช่น อำเภอเมือง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว และโดยเฉพาะที่ ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นแหล่งกำเนิดของช้างป่าและมีตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาอย่างยาวนานควรค่าแก่การอนุรักษ์ยิ่ง

5. สรุปและอภิปรายผล

การศึกษานี้มุ่งเน้นไปยังการวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พร้อมการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ ผ่านการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์และนำเอาเอกลักษณ์ของชุมชนมาปรับใช้ เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางให้เกิดความยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้คณะผู้ศึกษายังตระหนักถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นำมาเป็นแนวทางในการวางแผนและการพัฒนา โดยให้มีความสอดคล้องกับการวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

5.1 ศึกษาบริบทพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยการสำรวจสภาพรวมปัจจุบันของพื้นที่ จากนั้นวิเคราะห์ตามทฤษฎี SWOT Analysis ของ อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้วอยู่ภายใต้การบริหารของสำนักเทศบาลตำบลบ้านค่าย ซึ่งเป็นหน่วยงานของภาครัฐ โดยสำนักเทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้วเองก็มีการวางแผนที่จะพัฒนาชุมชนเลี้ยงช้างแห่งนี้ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเช่นกัน และยังเป็นศูนย์รวมทรัพยากรช้างป่าที่มีจำนวนมากที่สุดในจังหวัดชัยภูมิ ที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นที่โดดเด่นโดยเล็งเห็นถึงศักยภาพในด้านของการรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี การเข้าถึงยังชุมชนมีความสะดวกสามารถเดินทางได้โดย รถโดยสารประจำทาง รถยนต์ส่วนตัว แต่ชุมชนยังขาดความพร้อมในการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกบางส่วน พื้นที่บางจุดขาดการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก ทำลายทัศนียภาพแก่ผู้ใช้พื้นที่ และ ขาดการจัดการพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้พื้นที่ แต่เหนืออื่นใดบ้านค่ายหมื่นแผ้วแห่งนี้ขึ้นชื่อเรื่องวิถีชีวิตชุมชนที่การอาศัยร่วมกันระหว่างคนช้างที่มีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยโบราณ จนในปัจจุบันช้างก็ยังเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตของชาวบ้านภายในชุมชนอยู่แต่ที่ชุมชนยังมีการดำรงชีพที่การใช้งานที่ต่างออกไปจากอดีตจากการใช้งานช้างในการเกษตรก็เปลี่ยนไปเป็นการนำช้างมาอนุรักษ์และจัดแสดงโชว์เป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

5.2 การประเมินศักยภาพพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้าง บ้านค่ายหมื่นแผ้ว โดยการสำรวจภาพรวมปัจจุบันของพื้นที่ จากนั้นวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค พบว่า

5.2.1 ศักยภาพด้านพื้นที่

สภาพพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ชุมชนบ้านค่ายตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ไปทางทิศใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201 (สีคิ้ว - ชัยภูมิ) เป็นระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตร ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำชีมีอาณาเขต ติดต่อ ทิศเหนือ ติดกับคลองจอก ตำบลหนองนาแซง อำเภอเมือง ทิศใต้ ติดกับแม่น้ำชี เขตตำบลกะฮาด อำเภอเนินสง่า ทิศตะวันออก ติดกับบ้านโคงยางพัฒนา ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง ทิศตะวันตก ติดกับแม่น้ำชี เขตบ้านวังก้านเหลือง ตำบลบ้านค่าย เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำชี มีทิศทางไหลของน้ำคดเคี้ยวอยู่รอบหมู่บ้านทางทิศตะวันตกและทิศใต้ ที่ดินของหมู่บ้านและที่นาส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นดินตะกอนที่อุดมสมบูรณ์ ตามเขตการปกครองของเทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว มีพื้นที่ประมาณ 5,344 ตารางกิโลเมตร

จุดเด่น ของชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้วคือ วิถีชีวิตของคนในชุมชนที่มีความผูกพันกับช้างป่าที่เป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองมาตั้งแต่สมัยโบราณ ถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะชุมชนที่ยังคงอาชีพคนเลี้ยงช้างอยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นอาชีพที่หาได้ยากในปัจจุบัน

จุดอ่อน พื้นที่บางจุดขาดการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก และขาดการจัดการพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้พื้นที่ ทั้งนี้ชุมชนยังไม่มีโครงการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวภายในเมือง

โอกาส เทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้วได้ร่วมมือกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัดในการจัดโครงการพัฒนาให้พื้นที่ชุมชนบ้านค่ายหมื่นแผ้วแห่งนี้เป็นที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่มีการอาศัยร่วมกับช้างมาเป็นจุดเด่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวพร้อมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์การอนุรักษ์ช้างไทยประจำจังหวัดชัยภูมิที่ชุมชนบ้านค่ายหมื่นแผ้วเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวและเป็นการอนุรักษ์ช้างไทยอย่างเต็มรูปแบบรวมทั้งจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพภายในพื้นที่ด้วยรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่แตกต่างหรือเหมาะสมกลุ่มผู้ใช้บริการ เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ

อุปสรรค การเปลี่ยนแปลงยุคสมัยทำให้เกิดการสูญเสียอาคารบ้านเรือนแบบเดิม วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมก็ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยทำให้การใช้ชีวิตของคนในชุมชนถูกลบเลือนไปตามสมัยนิยม และหากขาดการควบคุมทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมทำให้เกิดความเสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยตรง

5.2.2 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ชุมชนบ้านค่ายหมื่นแผ้วแห่งนี้ เป็นแหล่งกำเนิดวิถีชีวิตของช้าง คนเลี้ยงช้าง ควายุช้าง พิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับช้าง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีสายใยแห่งความผูกพันระหว่างคนกับช้าง คือ โองปะกำ หรือโองปะกำ สถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์การคล้องช้างทุกชนิดเอาไว้ โดยมีความเชื่อว่า ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ยาย ยังคงสถิตอยู่ ณ โองปะกำต้นตระกูลของตน เพื่อคอยปกป้องภัยพิบัติ และอำนวยโชคให้กับลูกหลานถือเป็นตำนานที่สืบทอดและเล่าขานกันมาอย่างยาวนาน เป็นจุดเด่นที่จะทำให้ชุมชนสามารถพัฒนากิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวเมื่อมาเยี่ยมชมยังชุมชนนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสบรรยากาศและวิถีชีวิตอันดั้งเดิมของชาวบ้านจากการเข้าพักโฮมสเตย์ รับประทานอาหารโชว์จากช้าง และการรับประทานอาหารเย็น(พาแลง) ร่วมกับชาวบ้านในชุมชนพร้อมรับชมการแสดงจากนักเรียนและเด็กในชุมชน กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัด

5.3 สรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ดังนี้

5.3.1 พื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว มีความโดดเด่นในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่อยู่ร่วมกับช้างมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังคงมีการอนุรักษ์ไว้อยู่ ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่นควรจัดให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในชุมชน เช่น ทำป้ายบอกทาง ปรับทัศนียภาพและความสะอาดภายในชุมชน เป็นต้น

5.3.2 การตลาดท่องเที่ยวโดยส่งเสริมประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เพื่อชักชวนให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้วมากขึ้น โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกและการประชาสัมพันธ์ ในสภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวยังมีไม่เพียงพอทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมแนวทางการประชาสัมพันธ์

5.3.3 จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาชุมชน โดยใช้แนวคิดและทฤษฎี Edward Damming (PDCA) มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และพื้นที่ชุมชน ที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืน พบว่า

P (Plan) ด้านการวางแผน ในการทำงานของภาครัฐ จะมีส่วนในการติดต่อประสานงานโครงการต่างๆ ไปยังส่วนกลางของจังหวัดเพื่อช่วยพิจารณางบประมาณในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ยังจะมีส่วนในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของทางชุมชนที่จัดขึ้นเพื่อให้เป็นที่แพร่หลายของนักท่องเที่ยวและประชากรในจังหวัด

D (Do) ด้านการ ปฏิบัติงาน พบว่า การรวมกลุ่มของแม่บ้านภายในชุมชนเพื่อการผลิตของที่ระลึกจากวัตถุดิบภายในชุมชน การจัดทำโฮมสเตย์ พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมปรับภูมิทัศน์ภายในชุมชนเพื่อรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้เสียในแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อเป็นการสร้างรายได้กระจายไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการผลิต คือ การใช้อุปกรณ์การผลิตที่ไม่ทำลายธรรมชาติและต้นทุนต่ำ และมีความคงทน มีเอกลักษณ์เฉพาะตน สามารถสร้างคุณค่าให้กับผู้ที่มาท่องเที่ยวให้คำนึงถึงพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้วได้

C (Check) ด้านการ ประเมินผลการปฏิบัติการ หน่วยงานภาครัฐ อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค่าย เทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว รวมทั้ง กระทรวงการท่องเที่ยวจังหวัด จะเป็นผู้ติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

A (Action) ด้านการปรับปรุง เมื่อพบเจอปัญหาหรือข้อบกพร่องระหว่างการดำเนินงาน จะมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชนจะร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบการมีส่วนร่วม ทำให้ได้ผลสรุปในประเด็นต่างๆ เพื่อเป็นการร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา การร่วมกันเสนอความคิดเห็น ทำให้เกิดเป็นกิจกรรมมาช่วยในการแก้ปัญหา คือ การจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านภายในชุมชนเพื่อการผลิตและจำหน่ายของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมแสดงโชว์ช้าง การจัดทำโฮมสเตย์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในประวัติศาสตร์พื้นบ้านของตนเอง และเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านภายในชุมชนอีกด้วย ซึ่งแนวทางทั้งหมดนี้ยังสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีสำคัญ ก็คือ ความพอเพียงในการดำรงชีวิต

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะต่องานวิจัย

1. ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายและสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรจัดให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย เช่น ห้องน้ำ ร้านอาหาร ที่พัก เป็นต้น

2. ควรศึกษาถึงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่ยั่งยืน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว การจัดทำวารสารการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ไปในระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ

3. ควรศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาต่อไป

4. ควรศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยว และขีดความสามารถในการรองรับ

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเลี้ยงช้างบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ควรนำผลการศึกษาไปขยายสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการผนวกแผนพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

6. ควรมีการศึกษาและวิจัยแนวทางการวางแผนและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อย่างจริงจังจากหน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพทางการท่องเที่ยว และเป็นชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์แบบ

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรยา พุคยาภรณ์ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง อีกทั้งบทความวิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนเผยแพร่ผลงานทางวิชาการจากทางมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของท่านและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ชาวบ้าน หัวหน้าชุมชน รวมไปถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทุกท่านที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย และยังให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและขอแสดงความกตัญญูตเวทีตาคคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง (References)

กลุ่มงานส่งเสริมการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดขอนแก่น.(มปป).เอกสารประกอบการ

จัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์.ค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก

http://www.khonkaen.go.th/kk_km4/Homestay.doc

จินตวีร์ เกษมสุข.(2554).การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐวี อุตกฤษฎ์.(2555).กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาการทำงาน.ค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก

http://202.44.34.144/kmit/knowledge_detail.php?IDKM=341

เทศบาลตำบลบ้านค่ายหมีนแฉั่ว.(2560).แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี 2560-2563.ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2563 , จาก

<https://www.bankhaimuenpheaw.go.th/home>

ภราเดช พยัฒวิเชียร.(2542). เรื่องนโยบายอุปสรรคของรัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. ในเอกสารประกอบคำบรรยายในรายงานการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. ปีการศึกษา 2542 ณ ห้องปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภูริช วรรณโรจน์.(2563).แผนแก้ปัญหาช้างป่าออกนอกพื้นที่ เขาอ่างฤๅไน กับแนวคิดการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนของ ‘คนกับช้างป่า’.ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2563 , จาก <https://www.seub.or.th/blogging/>

มูลนิธิชัยพัฒนา.(2558).แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.ค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก

http://www.chaipat.or.th/site_content/34-13/3579-2010-10-08-05-24-39.html

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค่าย.(2560).ประวัติความเป็นมาบ้านค่ายหมีนแฉั่ว.ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2563 ,

จาก <http://www.bankhai.net/data>